

**TÓTH MARIANN**

*mariann.toth.940508@gmail.com*

Fordító és tolmács

MA, 4. félév

Pannon Egyetem

Modern Filológiai és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

*Mudriczki Judit*

*egyetemi adjunktus, KRE BTK*

## **Borászati szakszövegekben előforduló internacionalizmusok fordítása és tolmácsolása**

A dolgozat egy az internacionalizmusok fordítását és tolmácsolását több szempontból vizsgáló empirikus kutatás eredményeit mutatja be. Internacionalizmusnak számít minden olyan idegen eredetű kifejezés, amely, hangtani, és morfoszemantikai szempontból oly mértékben integrálódott egy másik nyelv szókészletébe, hogy az a szakember számára már fordítás nélkül is kiválóan érthető.

A kutatás célja annak a vizsgálata, hogy a nyelvi szakember milyen közvetítési stratégiát alkalmaz, ha egy angolról/németről magyarra tolmácsolandó/fordítandó szövegben internacionalizmus szerepel. 18 önkéntes segítségével egy olyan szövegtörzset hoztam létre, amely lehetővé teszi az internacionalizmusok jelenlétének kvantitatív korpusznyelvészeti elemzését. A korpusz nyelvenként (angol és német) 3–3 konszekutív, illetve szimultán tolmácsolt beszédprodukciót és fordítást tartalmaz habzóborkészítés témában.

Az első hipotézis (H1) kizárólag a tolmácsolási mintákra vonatkozik, és azt feltételezi, hogy a tolmács a következő négy stratégiát fogja alkalmazni az internacionalizmus célnyelvi megfeleltetésére: (1) kihagyás, (2) áttemelés, (3) már meglévő vagy a tolmács által létrehozott célnyelvi megfelelő használata, (4) a forrásnyelvi kifejezés kiegészítése célnyelvi magyarázattal. A minták elemzése a dolgozat hipotézisét igazolta, ugyanis a célnyelvi szövegváltozatokban mind a négy feltételezett közvetítési stratégia megjelent.

A második fejezet a szimultán és konszekutív technikák közvetítési stratégiákra gyakorolt hatását vizsgálja, és a két technika időbeli eltolódása miatt a következő két hipotézist állítja fel: (H2) a konszekutív tolmácsolásnál nagyobb arányban jelennek meg az internacionalizmusok, mint a szinkrontolmácsolásnál, (H3) szinkrontolmácsolás esetében a teljes áttemelés lesz a leggyakoribb közvetítési stratégia. A négy angol és négy német nyelvű kifejezés tolmácsolástechnikák szerint lebontott elemzése után a H2 igaznak, a H3 pedig hamisnak bizonyult.

A harmadik fejezet a tolmácsolt és fordított szövegmintákat veti össze és szintén két hipotézist vizsgál: (H4) a két közvetítési mód különbségei miatt arra számított, hogy a fordított szövegben a forrásnyelvi szöveg összes internacionalizmusa megjelenik, (H5) pedig arra hogy az időbeli eltolódás miatt a fordított szövegnél a kifejezések célnyelvi megfeleltetése lesz a leggyakoribb közvetítési stratégia. A tolmácsolt és fordított szövegváltozatok összehasonlítása H4-et igazolta, H5-t cáfolta.